

L'ALBUFERA ALBERGA DE MANERA REGULAR

MÉS DE 90 ESPÈCIES

D'AUS INCLOSES EN LA DIRECTIVA D'AUS,
LES QUALS SÓN DE CONSERVACIÓ PRIORITÀRIA A EUROPA

LAS AUS DE L'ALBUFERA

UN ESPAI CLAU PER A CONSERVAR LA BIODIVERSITAT EUROPEA

El Parc Natural de L'Albufera constitueix un lloc excepcional per a l'avifauna, especialment per a les aus aquàtiques, gràcies a les seues característiques ambientals i a la seua posició geogràfica, ja que es troba dins d'una de les principals rutes migratòries del Paleàrtic.

En els diferents ambients que constitueixen l'aiguamoll és possible observar prop de 300 espècies al llarg de l'any.

A L'HIVERN PODEM TROBAR AL VOLTANT DE:

30.000

GAVINES

5.000

AGRONS

2.000

CORBES MARINES

a més de picaports, flamencs i limícoles, i entre:

20.000 - 40.000

ANÀTIDS

EN ÈPOCA DE CRIA:

3.000

PARELLES D'AGRONS

que s'instal·len en colònies
en les mates.

Destaquen també les colònies de larolimícoles (gavines i limícoles) d'elevat valor conservacionista, com a gavina capblanca, xatrac comú i xatrac de bec llarg.

REPTES A ESCOMETRE

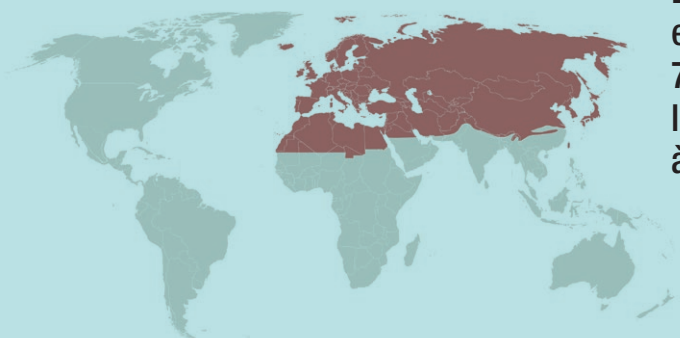
Els seguiments d'avifauna estan evidenciant una reculada d'entre un 50 i un 70% en les espècies més dependents de l'arrossar, els agrons, que l'utilitzen com àrea d'alimentació.

Las posibles causas del declive son:

- Abandonament d'una colònia per motius desconeguts.
- Dieta més empobrida deguda a canvis en la disponibilitat d'aliment en l'arrossar.
- Inundació tardana dels arrossars, que fa que no hi haja hàbitat adequat per a la reproducció.

Paleàrtic

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

CONSERVACIÓ D'ÀREES NATURALS I DEvesa-ALBUFERA

L'ARRÒS LI TREU ELS COLORS A L'ALBUFERA DE VALÈNCIA

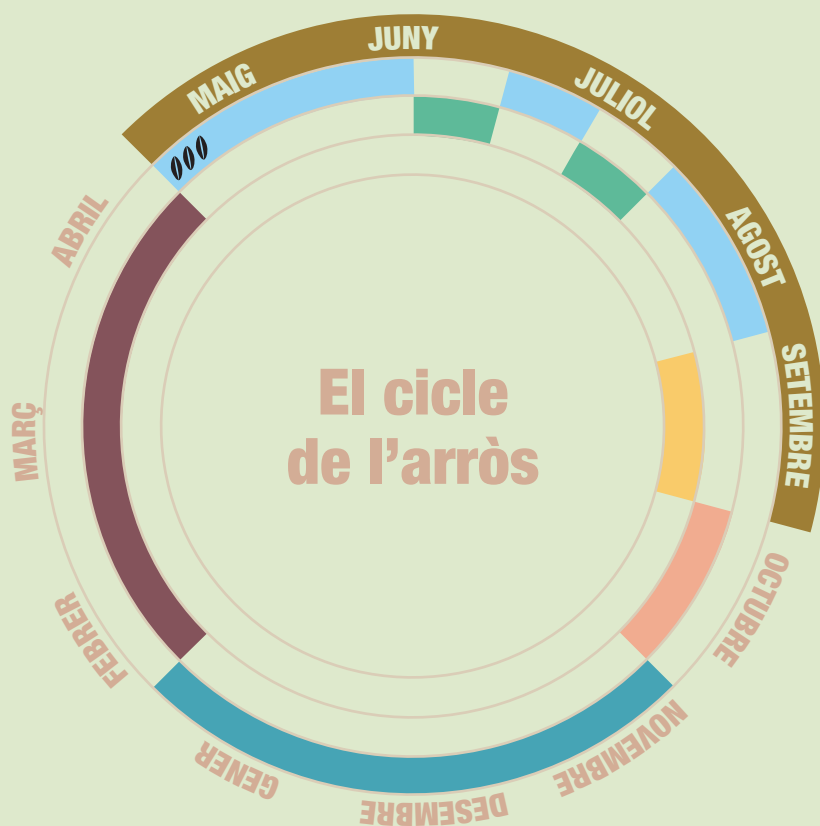
AL PARC NATURAL DE L'ALBUFERA
S'EXTREU UNA COLLITA D'ARRÒS A L'ANY

DE LES 21.000 HA DEL PARC,
AL VOLTANT DE

14.000

CORRESPONEN A CAMPS D'ARRÒS

LES ETAPES DEL CICLE DE L'ARRÒS CONDICIONEN,
DONCS, ELS COLORS DEL PAISATGE DE L'ALBUFERA

CULTIU

PERELLONÀ

Els camps d'arròs s'inunden i la llacuna de l'Albufera recupera part de la seua grandària original, havent-hi més superfície d'aigua que de terra. Aquesta inundació coincideix amb la temporada de la caça.

FANGUEIG I LLAURAT

Els arrossars es buiden i un tractor amb rodes de ferro mescla el fang amb les restes de palla i els rostolls. Una vegada secs, els camps es llauen i s'anivellen.

INUNDACIÓ I SEMBRA AMB MÀQUINA

S'inunden les parcel·les i se sembren els camps amb tractor. A continuació es deixa una fina làmina d'aigua i s'eliminen herbes no desitjades. 30-40 dies després de la sembra, es trasplanta manualment per la reposició de marres en les zones del camp de menor germinació.

PRIMER EIXUGÓ

45 dies després de la sembra es baixen els nivells d'aigua de l'arrossar durant uns 10 dies, temps necessari per enfortir la tija de l'arròs. S'aplica el primer tractament per combatre herbes no desitjades que afebleixen el creixement de l'arròs.

SEGON EIXUGÓ

65 dies després de la sembra es repeteix el tractament contra el fong microscòpic "Pyricularia".

COLLITA

L'espiga ja ha madurat i els arrossars adquireixen el seu característic color daurat. Una vegada collit, l'arròs es porta als assecadors, on ja sec s'espellofa i està llest per al seu consum.

GESTIÓ DE LA PALLA D'ARRÒS

Existeixen diverses pràctiques: incorporació al fang, empaquet i retirada, o crema de la palla, pràctica poc recomanable per l'impacte que genera sobre la qualitat de l'aire i la salut humana.

En l'Albufera es cultiven moltes varietats d'arròs. Les més conegudes són el Bomba, J. Sendra, Gleva, Fonsa, Albufera, varietats comercialitzades com a "Denominació d'Origen Arròs de València".

Els Tancats són els arrossars que envolten la llacuna i que es troben per davall del seu nivell d'aigua. S'inunden per gravetat a l'obrir les boqueres i es buiden amb ajuda d'una bomba d'aigua o "motor".

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

CONSERVACIÓ D'ÀREES NATURALS I DEVESA-ALBUFERA

La pesca a l'Albufera constitueix un ric patrimoni cultural que va ser declarat l'any 2016 com a Bé d'Interès Cultural Immaterial (BIC) i que mostra les formes de vida tradicional del poble valencià

L'ART DE LA PESCA A L'ALBUFERA DE VALÈNCIA

CONSTITUEIX UNA LLIÇÓ DE LA SORPRENENT INTERACCIÓ DE LA NATURALES A LA HUMANITAT AL LLARG DELS SEGLES

MUNICIPIIS ON ES DESENVOLUPA LA PESCA

El Palmar (València), Catarroja i Silla.

PERÍODES DE PESCA

Pesca de l'Anguila De l'1 d'octubre al 30 d'abril.
Resta d'espècies De l'1 d'octubre al 30 de juny (prorrogable fins al 31 de juliol).

DIFERENTS ARTS I APARELLS DE PESCA

Xarxes calades Tir, Pla, Xarxes Paraderes fixes o submergides.
Arts amb ham Palangre, guillem o canyetes.
Nanses Mornell cec, mona o moneta, mornella, mornellot.

MODALITATS DE PESCA

La forma de pesca i les arts permeses han evolucionat al llarg dels anys, pervivint dos tipus:

Els Redolins
Llocs fixos de pesca en el llac, canals o marjals amb xarxes paraderes i nanses. És una modalitat exclusiva de la Comunitat de Pescadors del Palmar. El sorteig anual dels llocs se celebra anualment el segon diumenge de juliol. Van existir fins a 104 redolins, actualment només se'n sortegen uns 58.

L'Involant
Pesca ambulant per tota la superfície del llac bé amb xarxes bé amb diferents tipus de nanses.

LLUITA DE LES DONES

Les dones no podien ingressar a les comunitats de pescadors, encara que foren filles de pescador, i només podien participar teixint xarxes i venent el peix, la qual cosa es denominava "fer faena". A mitjans dels anys 90, cinc dones van demanar ingressar, però van ser rebutjades. El llarg i tens conflicte per discriminació de gènere i social, va concloure amb una victòria als Tribunals, que va ser definitiva l'any 2005 i va suposar que la Comunitat deixara de ser una institució exclusiva dels homes i restringida i tancada a les dones i als seus descendents. Aquesta lluita va suposar a més d'un gran progrés social, la conquesta de la igualtat dels drets de les dones.

SIMBOLOGIA DELS REDOLINS

És un alfabet de xifrats simples que identifiquen la pertinença de cada pescador en els llocs de pesca fixos.

× 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
---	---

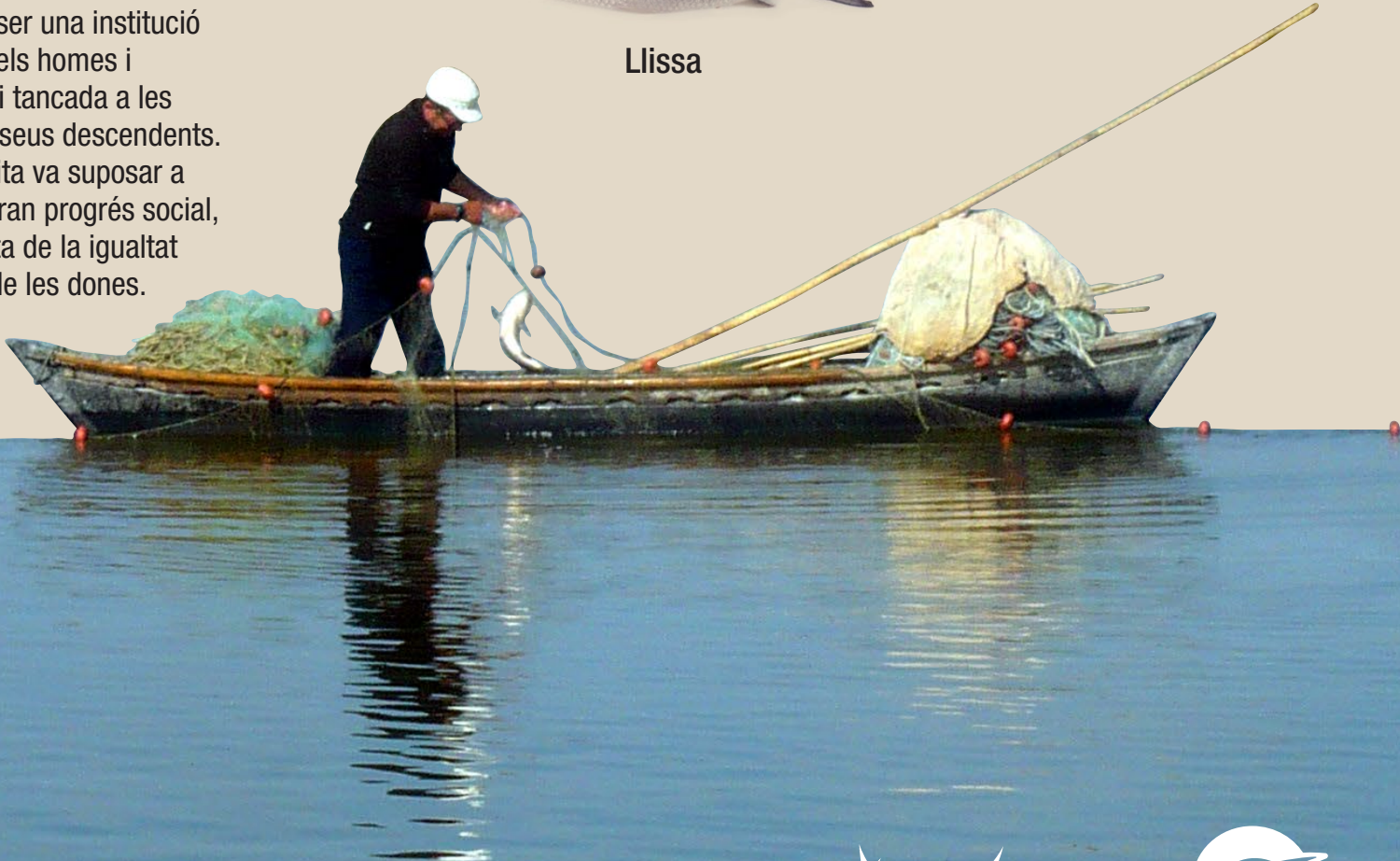
AMENACES

La falta de quantitat i la consegüent pèrdua de la qualitat de l'aigua i de vegetació subaquàtica en la llacuna des dels anys 70 són les dues principals causes del descens de captures, especialment de l'anguila i del llobarro.

Es podria invertir aquesta tendència:

- Rehabilitant el vicle hídric entre el riu Xúquer, l'Albufera i la mar.
- Reduint els abocaments incontrolats o insuficientment depurats.
- L'increment de cabals d'aigua de qualitat afavoriria la recuperació dels hàbitats naturals.

ESPÈCIES

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
CONSERVACIÓ D'ÀREES NATURALS I DEvesa-ALBUFERA

A principis dels anys 70, a causa de la pressió antròpica (desenvolupament urbanístic i industrial i intens ús agrícola), la llacuna d'aigües cristal·lines i abundant vegetació subaquàtica de la qual ens parlen els nostres majors va passar a convertir-se en una llacuna d'aigües verdes. L'excés de nutrients va estimular la proliferació de les algues microscòpiques que, a la vegada, varen enterbolir l'aigua. Aquest fenomen es coneix com a *eutrofització*

L'AIGUA QUE ALS ANYS 70 ES VA TORNAR VERDA

LA DECLARACIÓ DE PARC NATURAL L'ANY 1986 VA CONTRIBUÏR AL CONTROL D'ABOCAMENTS I A POSAR DE RELLEVÀNCIA LA IMPORTÀNCIA ECOLÒGICA D'AQUEST AIGUAMOLL COSTANER

Des dels anys 90 el cabal d'aigua procedent del riu Xúquer s'ha vist reduït, la qual cosa ha dificultat la recuperació ecològica de la llacuna. La vegetació subaquàtica, "asprella" (*Chara* sp.), "coleta" (*Potamogeton nodosus*), "pel" (*Potamogeton pectinatus*), "cua de rata" (*Myriophyllum*) s'està recuperant en algunes zones i està directament relacionada amb la qualitat de l'aigua. L'aigua de qualitat és fonamental per al manteniment de les funcions ecològiques de l'aiguamoll.

D'on ve l'aigua de L'Albufera?

RETORNS DE REG

67%

L'aigua de la llacuna està directament relacionada amb el cultiu de l'arròs

17%

Aigua procedent de depuradores i utilitzada per al regadiu

8%

Descàrregues naturals de barrancs i rambles (precipitacions)

8%

Aportacions d'aigües subterrànies (brolladors/ullals) de gran qualitat, però molts d'ells desapareguts

Sabies que...?

Les concessions realitzades en la capçalera del riu Xúquer als regants de Castella-La Manxa han produït una reducció de les entrades d'aigua, i han fet disminuir aquestes en un 70% aproximadament des dels anys 80.

De novembre a febrer s'inunden gran part dels camps d'arròs. Aquesta inundació, coneguda com La Perellonà, coincideix amb la temporada de la caça i la llacuna de l'Albufera recupera part de la seua grandària original, situació molt beneficiosa per a les aus hivernants.

Alguns anys es manifesta un fenomen curiós conegut com a "fase clara" de dues o tres setmanes de durada, durant les quals es pot veure el fons de la llacuna a causa de la transparència de l'aigua. El responsable és un crustaci conegut com a "puça d'aigua" (*Daphnia magna*) que entra en quantitats massives a l'Albufera en buidar-se els arrossars, filtrant-hi les algues microscòpiques.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

CONSERVACIÓ D'ÀREES NATURALS I DEVESA-ALBUFERA

A l'interior de la llacuna de l'Albufera i en alguns sectors dels seus marges es troben unes acumulacions de sediments que serveixen de suport a una vegetació palustre d'impenetrable densitat formada per espècies de plantes com el senill, la bova, la mansega i diferents espècies de joncs

LES MATES, UNES ILLES DE TRANQUIL·LITAT EN EL LLAC

ES DENOMINEN LOCALMENT “MATES” I LES MÉS GRANS ES CONEIXEN AMB EL NOM DE “MATA DEL FANG”, “MATA DE LA BARRA”, “MATA DE L'ANTINA”, “MATA DE SANT ROC” I “MATA DEL REI”

Les mates representen un ambient fràgil i escassament representat al Parc Natural que ocupa menys de 300 hectàrees, és a dir, menys d'un 10% de la superfície del llac. Constitueixen, sens dubte, una de les millors zones de refugi per a la fauna, un lloc per descansar, alimentar-se, buscar parella i criar. Aus colonials, com agrons o picaports,

que s'agrupen per nidificar, solen ocupar aquestes zones de màxima tranquil·litat durant els mesos de primavera. En aquesta època podreu gaudir d'un espectacle únic: adults d'aquestes aus camallargues fan incessants viatges per portar a les seues cries aliment que transporten en el bec des dels arrossars.

UN HÀBITAT EN REGRESSIÓ

L'Ajuntament de València porta anys estudiant les mates i ha observat una regressió molt acusada de la seua superfície des de final dels anys 70. La causa principal és la degradació de la qualitat de l'aigua que ha estat patint el llac durant aquests anys. La seua contaminació ha provocat la desaparició de la vegetació submergida que frenava l'onatge en dies de forts vents i, per tant, impedia l'erosió de les illes. No és estrany veure en l'actualitat xicotetes parts de mates soltes, anomenades “flotons” movent-se mercè de vent.

Per frenar aquesta tendència, el Servei Devesa-Albufera de l'Ajuntament de València va iniciar un projecte de recuperació de la Manseguerota l'any 2011, una mata que va arribar a perdre dos terços de la seua superfície. No obstant això, el millor sistema per conservar les mates és recuperar la qualitat de l'aigua i de la vegetació subaquàtica, per disminuir l'energia de l'onatge en dies ventosos.

1 AIGÜES ABANS DELS ANYS 70

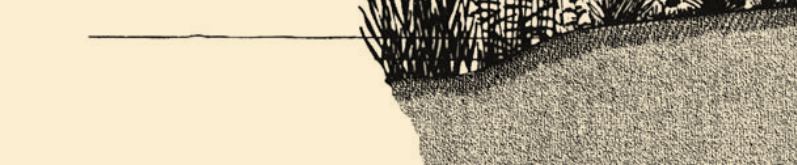
Aigües transparents amb vegetació aquàtica submergida i mates orlades de vegetació.

2 AIGÜES DESPRÉS DEL COL-LAPSE AMBIENTAL

Aigües tèrboles amb desaparició de vegetació aquàtica submergida per augment de l'eutròfia. Domini d'algues microscòpiques.

3 PRIMERES FASES D'EROSIÓ

El pendent del marge es fa vertical per l'erosió deguda a l'onatge.

4 ÚLTIMS ESTADIS D'EROSIÓ

El marge retrocedeix.

Esquemes
© Argilés, R (1997)

D'AIGUA SALADA A AIGUA DOLÇA

L'ALBUFERA TÉ EL SEU ORIGEN EN UN GOLF MARÍ QUE ES VA ANAR TANCANT PER LES APORTACIONS DE SEDIMENTS, PRINCIPALMENT DEL RIU TÚRIA, QUE VAN ORIGINAR UN CORDÓ LITORAL O RESTINGA, DONANT PAS A UNA LLACUNA COSTANERA

Era denominada amb el vocable àrab

ةري حبال
Al-buhayra (mar petita)

1238

Jaume I, des de la presa de la ciutat de València en 1238, es va reservar L'Albufera i la seua Devesa com a Patrimoni Reial.

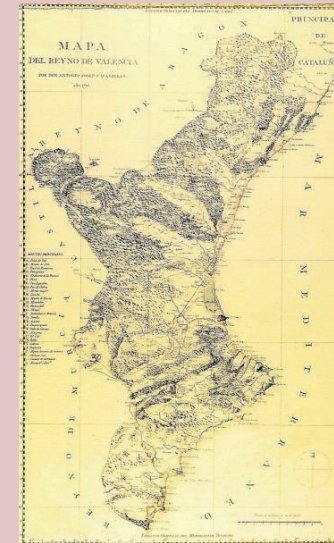
1656

Felip IV va autoritzar a Sueca l'expansió dels arrossars. L'augment d'aigua dolça va provocar una greu crisi a les salines, i els pescadors van patir un descens de les captures.

A mitjan del segle XVIII es va prolongar la Séquia Reial del Xúquer des d'Algemesí fins a Catarroja i l'arròs es va expandir per l'oest i el nord de la llacuna. Això va suposar la injecció de grans volums d'aigua fluvial en la llacuna, consolidant de manera definitiva la dulcificació de l'aigua.

1795

El botànic Cavanilles va escriure un llibre sobre l'Albufera i La Devesa, i va cartografiar el seu entorn.

Sabies que...?

El poble de El Saler es denomina així perquè es traslladava la sal des de les salines situades en l'actual Centre d'informació "Racó de l'Olla" fins allí.

Es declara Parc Natural, el primer de la Comunitat Valenciana, i entra a formar part de la llista RAMSAR d'Aiguamolls d'Importància Internacional en 1989. A més, és un espai dins de la Xarxa Europea Natura 2000.

1986

Segle VIII al XV

Hi havia una única gola natural (a l'altura del Mareny de Barraquetes) de 200 m d'ample que comunicava l'Albufera amb la mar. Va existir fins a la segona meitat del segle XVIII.

El principal aprofitament era la pesca. Les aportacions d'aigua dolça eren insignificants i provenien de les fonts i les sèquies de derivació fluvial.

Sabies que...?

Entre els segles XV i XVIII es parla de "la Petita Edat de gel", que es va traduir en un increment de les precipitacions i dels desbordaments dels rius Xúquer i Túria sobre l'Albufera. Aquest fet, juntament amb la transformació agrícola, va afavorir la dulcificació de l'Albufera.

Segles XV al XVIII

A les darreries del segle XV es van començar a construir assuts (xicotetes preses) al riu Xúquer i en el segle XVI va començar a entrar aigua dolça a la llacuna.

1579

Es va realitzar el primer amollonament per delimitar la propietat Reial i evitar així la, ja iniciada, transformació agrària de la marjal.

Segle XVIII fins a l'actualitat

1761

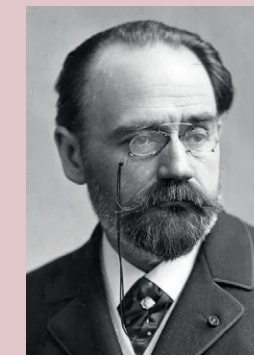
Carles III va realitzar un nou amollonament. La Corona va llevar els drets del control de la Gola als pescadors i li'ls va donar als arrossers, als quals els cobrava canons per conrear. En 1862, els terratinents arrossers formalitzen la creació d'una entitat destinada a controlar els problemes de comunicació amb la mar i el desaigüe de l'aiguamoll: la Junta de Desaigüe de L'Albufera, amb la qual van prendre el control de les comportes de les goles i dels nivells

de l'aigua en l'aiguamoll, i va fer expandir-se l'arrossar.

En la segona meitat del XVIII s'abandona l'única gola natural i s'amplia la sèquia del Perelló a la què li instal·len comportes en 1912. En 1873, s'obri la gola del Perellonet que és dotada de comportes en 1912, mentre que la Gola del Pujol s'obri en 1953, dotada de comportes, se li instal·len motobombes en 1990. En les tres Goles, l'aigua circula en un únic sentit, de la llacuna cap a la mar.

1902

Blasco Ibáñez escriu la novel·la *Cañas y barro* que es desenvolupa al Palmar, inspirant-se en el desemparament dels pescadors.

1911

Van començar les gestions de l'Ajuntament de València per a la compra de l'Aiguamoll, fet que va culminar en 1927 i va paraitzar així, quasi definitivament, l'expansió agrícola.

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
CONSERVACIÓ D'ÀREES NATURALS I DEVESA-ALBUFERA

